

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.018.03.2018
P/18/111

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/111 – Bezpieczeństwo przeciwpożarowe lasów państwowych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Marcin Kiersnowski – specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/101/2018 z 3 sierpnia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku, ul. Warszawska 3, 15-062 Białystok ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	st. bryg. mgr inż. Robert Wierzbowski – Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku ² (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Komenda skutecznie i na ogół zgodnie z przepisami realizowała zadania dotyczące zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów państwowych w latach 2016–2018 (I półrocze).

Pracownicy Komendy byli prawidłowo przygotowani do realizacji zadań związanych z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych w lasach oraz sukcesywnie doskonalili swoje teoretyczne i praktyczne umiejętności do działań ratowniczo-gaśniczych na terenie lasów. Zgodnie z przyjętymi planami, nadzorem obejmowano corocznie wszystkie osiem nadleśnictw z terenu działania Komendy. Czynności kontrolno-rozpoznawcze w nadleśnictwach realizowały osoby o odpowiednich kwalifikacjach. Sporządzone przez nich protokoły spełniały wymagania wynikające z przepisów, a nieprawidłowości stwierdzone w jednym nadleśnictwie zostały usunięte. Nierzetelnie sporządzono natomiast trzy (z pięciu) zestawienia obejmujących wyniki kontroli, a roczne plany czynności kontrolno-rozpoznawczych nie zawierały niektórych wymaganych elementów i nie zostały zatwierdzone do końca roku poprzedzającego rok objęty planem.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Nadzór nad zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów państwowych

1. Przygotowanie Komendy do realizacji zadań

Opis stanu faktycznego

Na koniec 2017 roku na terenie działania Komendy, tj. miasta Białystok i powiatu białostockiego, znajdowało się 119.432,5 ha lasów, co stanowiło 38,8% całego obszaru działania Komendy (307.857 ha). Lasów Skarbu Państwa, będących w zarządzie Lasów Państwowych, było 88.065,52 ha. Znajdowały się one na terenie ośmiu nadleśnictw: Waliły, Dojlidy, Czarna Białostocka, Supraśl, Knyszyn, Rudka, Bielsk oraz Żednia. Lasów zarządzanych przez parki narodowe było 93 ha, a lasów prywatnych – 29.718,9 ha.

(dowód: akta kontroli str. 3-7)

W latach 2016–2018 (do 30 czerwca) w Komendzie odnotowano kolejno 29, 22 i 69 pożarów lasów (razem 120), co stanowiło 3,3%, 2,3% i 8,7% ogółu pożarów na obszarze działania Komendy (875, 964 i 789). W ocenie Komendy, najczęstszą przyczyną pożarów w lasach było podpalenie (95,8% pożarów lasów) oraz nieostrożność osób dorosłych

¹ Dalej „Komenda”.

² Od 1 kwietnia 2016 r. Od 1 grudnia 2012 r. do 31 marca 2016 r. Komendantem Miejskim Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku był bryg. mgr inż. Janusz Kondrat.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

(2,5%). Wszystkie pożary dotyczyły pokrywy gleby, a jeden dodatkowo miał charakter podpowierzchniowy.

W lasach państwowych zarejestrowano 50 pożarów (13 w 2016 roku, dziewięć w 2017 roku i 28 w I półroczu 2018 roku), a w lasach prywatnych – 12 (trzy, cztery i pięć). W przypadku pozostałych 58 (13, dziewięciu oraz 36 w kolejnych latach) ze 120 pożarów lasów, niemożliwe było ustalenie właściciela lasu. Zastępca Komendanta Miejskiego wyjaśnił, że: „nieustalony właściciel w sporządzonych meldunkach z pożarów lasu wynika z faktu, iż meldunek sporządzany jest na podstawie danych zebranych przez kierującego akcją ratowniczą na miejscu zdarzenia i te dane nie są weryfikowane, ponieważ nie posiadamy dostępu do danych właścicieli działek geodezyjnych ani żadnych innych. Mogę jedynie domniemywać, iż w większości ww. tereny objęte pożarem nie należą do lasów państwowych, ponieważ w okresie pełnionych dyżurów, patrole Lasów Państwowych zazwyczaj przyjeżdżają na miejsce pożaru.”

Pożary w lasach państwowych w okresie objętym kontrolą objęły 27,9 ha (3,1 ha w 2016 roku, 20 ha w 2017 roku oraz 4,8 ha w I półroczu 2018 roku), a w lasach prywatnych – 1,6 ha (0,8 ha, 0,1 ha oraz 0,7 ha). Średnia wielkość pożarów lasów państwowych na terenie działania Komendy wyniosła 0,2 ha, 2,2 ha oraz 0,2 ha, a w lasach prywatnych 0,3 ha, 0,01 ha oraz 0,1 ha. Największy pożar lasów wystąpił w 2017 roku na terenie Nadleśnictwa Dojlidy. Objął on 10 ha poszycia leśnego, a jego przypuszczalną przyczyną było zaproszenie ognia przez zablokowane koła przejeżdżającego pociągu. Szacunkowa wartość strat w lasach państwowych wskutek pożarów wyniosła 62,5 tys. zł, a wartość uratowanego w nich mienia Komenda oszacowała na 3.450 tys. zł, przy czym w Komendzie nie ustalono precyzyjnych metod szacowania tego mienia. Komendant Miejski wyjaśnił, że: „szacunkowe straty oraz wartość uratowanego mienia (...) są podawane na podstawie informacji otrzymanej od pracownika lasów państwowych, będącego na miejscu zdarzenia lub w przypadku braku służb leśnych na podstawie własnej wiedzy, rozpoznania i nabytego doświadczenia przy tego typu zdarzeniach.” (dowód: akta kontroli str. 3-9, 144-147)

Wg stanu na 30 czerwca 2018 r. w Komendzie zatrudnionych było 269 osób, w tym sześć w Wydziale kontrolno-rozpoznawczym, do którego zadań należało m.in. rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń poprzez przeprowadzanie czynności kontrolno-rozpoznawczych oraz kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych. Wszyscy pracownicy ww. Wydziału posiadali odpowiednie wykształcenie w zakresie pożarnictwa (cztery osoby – wykształcenie wyższe w zakresie inżynierii pożarnictwa, jedna osoba zdobyła tytuł technika pożarnictwa, a inna ukończyła studia podyplomowe w zakresie zapobiegania pożarom i awariom). Do prowadzenia działań związanych z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych w lasach wykorzystywano dwa samochody osobowe. Zastępca Komendanta Miejskiego, odnosząc się do ograniczeń i utrudnień w realizacji zadań związanych z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych w lasach wyjaśnił, że: „w mojej ocenie nie występują ograniczenia i utrudnienia w realizacji przez Komendę zadań związanych z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych w lasach. Przy aktualnym stanie obsady osobowej Wydziału kontrolno-rozpoznawczego, tj. sześć etatów (w 2017 i 2018 roku liczba etatów została zwiększona), kwalifikacje pracowników – cztery osoby z wykształceniem wyższym pożarniczym w stopniu oficerskim oraz dwie osoby, które ukończyły szkoły aspirantów Państwowej Straży Pożarnej (dalej: „PSP”) oraz pojazdy którymi dysponują, tj. dwa samochody z napędem uterenowionym, są wystarczające do prawidłowej realizacji ww. zadań. Ponadto nadmieniam, iż z uwagi na doskonałe rozpoznanie wszystkich dróg i traktów leśnych przez poszczególnych pracowników nadleśnictw, podczas przemieszczania się po ich terenie w trakcie kontroli wykorzystywany jest sprzęt lasów państwowych.” (dowód: akta kontroli str. 3, 5-7, 10-20, 136-141)

2. Prowadzenie przez Komendę czynności kontrolno-rozpoznawczych w lasach

W Komendzie sporządzono roczne plany czynności kontrolno-rozpoznawczych na lata 2016–2018. Corocznie przewidziano w nich kontrole w każdym z ośmiu nadleśnictw położonych na terenie działania Komendy. W planach nie przewidziano natomiast kontroli lasów prywatnych i lasów zarządzanych przez Narwiański Park Narodowy. Zastępca

Komendanta Miejskiego wyjaśnił, że brak kontroli w tych lasach „(...) wynikał z dokonanej analizy stanu bezpieczeństwa. Porównanie liczby pożarów w lasach prywatnych w stosunku do ogólnej liczby pożarów wykazało w lasach prywatnych w 2016 roku – 3 pożary, w 2017 roku – 4 pożary i w 2018 roku – 6 pożarów, a ogólna liczba pożarów wyniosła w 2016 roku – 875 pożarów, w 2017 roku – 964 pożarów i w 2018 roku 789 pożarów. Nie zachodziła więc konieczność planowania kontroli w lasach prywatnych. W przypadku Narwiańskiego Parku Narodowego czynnikiem warunkującym brak kontroli była powierzchnia leśna zarządzana przez Park, tj. zaledwie 4% ogółu powierzchni Parku zajmują lasy, w tym głównie są to olsy, czyli lasy liściaste terenów podmokłych.”

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że podana liczba pożarów w lasach prywatnych mogła być większa. W latach 2016–2018 (I półrocze) na terenie działania Komendy odnotowano 120 pożarów lasów, z czego 12 (10%) wystąpiło w lasach prywatnych, a w przypadku 58 pożarów niemożliwe było ustalenie przez Komendę ich właściciela. Z wyjaśnień Zastępcy Komendanta Miejskiego wynika, że pożary te mogły dotyczyć również lasów prywatnych. Większy udział pożarów lasów prywatnych w ogólnej liczbie pożarów lasów potwierdza pismo Podlaskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP z 20 sierpnia 2018 r., które wpłynęło do Komendy w trakcie kontroli NIK. Podlaski Komendant Wojewódzki PSP, realizując polecenie Komendanta Głównego PSP, zwrócił się do Komendy o przeprowadzenie do końca sierpnia 2018 roku co najmniej jednej kontroli w lasach zarządzanych przez podmioty inne niż Lasy Państwowe i uwzględnienie tych lasów w planach czynności kontrolno-rozpoznawczych na przyszłe lata. W uzasadnieniu wskazano na ponad 60% udział pożarów lasów niezarządzanych przez Lasy Państwowe w ogólnej liczbie pożarów lasów w kraju. (dowód: akta kontroli str. 5-7, 39-53, 136-145)

W planach czynności kontrolno-rozpoznawczych na lata 2016–2018, zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną⁴, terminy przeprowadzenia kontroli określono z dokładnością co najmniej do kwartału. Czynności kontrolno-rozpoznawcze w każdym z ośmiu nadleśnictw przewidziano w drugim kwartale każdego roku. Plany tych czynności nie zawierały jednak części wymaganych elementów i nie zostały zatwierdzone do końca roku poprzedzającego rok objęty planem, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”. (dowód: akta kontroli str. 39-53)

W latach 2016–2018 (do 30 czerwca) Komenda przeprowadziła w ośmiu nadleśnictwach wszystkie 24 zaplanowane kontrole. W tym okresie nie przeprowadzano w nich kontroli pozaplanowych oraz nie nakładano grzywien w drodze mandatów karnych.

Analiza wszystkich 24 protokołów z czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzonych w nadleśnictwach wykazała, że przeprowadzono je przez strażaków Komendy spełniających wymagania wskazane w § 11 rozporządzenia ws. czynności kontrolno-rozpoznawczych. Wszystkie protokoły zawierały elementy określone w § 10 ust. 2 ww. rozporządzenia, a protokoły z lat 2017–2018 zostały sporządzone wg wzoru określonego w załączniku nr 5 Metodyki prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych, zatwierdzonej 19 stycznia 2017 r. przez Komendanta Głównego PSP⁵. Z zapisów protokołów wynika, że w ramach wszystkich kontroli weryfikowano m.in.: formalną organizację ochrony przeciwpożarowej w lasach; stan techniczny istniejących punktów czerpania wody i dróg dojazdowych do nich; utrzymanie istniejących dróg pożarowych i pasów przeciwpożarowych, w tym wzdłuż linii kolejowych; organizację obserwacji terenu; stan sprzętu przeciwpożarowego; stan oznakowania; stan łączności. Z części protokołów nie wynika jednak, które z istniejących punktów czerpania wody, dróg pożarowych oraz pasów przeciwpożarowych zostały objęte kontrolą. Nie wynika z nich też, czy rozmieszczenie skontrolowanych stanowisk czerpania wody spełniało wymagania określone w § 39 ust. 4 pkt. 1-3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków,

⁴ Dz. U. Nr 225, poz. 1934. Rozporządzenie zwane dalej „rozporządzeniem ws. czynności kontrolno-rozpoznawczych”.

⁵ Metodyka prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych, mających na celu rozpoznawanie zagrożeń pożarowych oraz realizację nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych, zatwierdzona 19 stycznia 2017 r. przez Komendanta Głównego PSP (dalej: „Metodyka prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych”).

innych obiektów budowlanych i terenów⁶ oraz czy utworzone sieci dojazdów pożarowych spełniały wymagania przewidziane w § 8 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów⁷. Zastępca Komendanta Miejskiego wyjaśnił, że: „w *protokołach ustaleń czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzonych w latach 2016–2018 nie oceniano rozmieszczenia skontrolowanych stanowisk czerpania wody, gdyż było to przedmiotem oceny projektu planu urządzania lasu uzgodnionego przez Podlaskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP. W ramach czynności kontrolno-rozpoznawczych dokonuje się kontroli występujących źródeł wody do celów przeciwpożarowych.*” Dodał, że: „*kontrolując poszczególne nadleśnictwa dokonywano kontroli dojazdów pożarowych przede wszystkim w zakresie ich oznakowania oraz stanu, kierując się zaleceniami określonymi w zatwierdzonej Metodocyce prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych, tj. „Opis obejmować powinien elementy identyfikacyjne drogi, jej lokalizację, oznakowanie oraz uwagi co do jej stanu”. Ocena dróg dojazdowych na terenie poszczególnych nadleśnictw powinna stanowić element projektu planu urządzania lasu uzgodnionego przez Podlaskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP.*”

Na każdą z ww. 24 kontroli przeznaczono jeden dzień oraz przeprowadzono je na przełomie maja i czerwca. Zastępca Komendanta Miejskiego wyjaśnił, że: „*w upoważnieniach do przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych w danym terminie na terenie nadleśnictwa wskazywane są minimum trzy osoby z Wydziału kontrolno-rozpoznawczego. Taka liczba funkcjonariuszy pozwala na rzetelne przeprowadzenie czynności kontrolno-rozpoznawczych w wyznaczonym terminie jednego dnia.*”

W wyniku 23 (z 24) kontroli Komenda nie stwierdziła nieprawidłowości w działalności nadleśnictw, dotyczących zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Natomiast w trakcie kontroli przeprowadzonej 31 maja 2016 r. w Nadleśnictwie Czarna Białostocka ustalono, że dla zbiornika przeciwpożarowego w leśnictwie Buksztel nie wyznaczono oraz nie oznakowano stanowiska czerpania wody dla celów przeciwpożarowych, co było niezgodne z § 39 ust. 2 pkt 2 i 4 oraz ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁸. W konsekwencji, po prawidłowo przeprowadzonym postępowaniu administracyjnym, decyzją z 8 czerwca 2016 r., nakazano nadleśniczemu Nadleśnictwa Czarna Białostocka wykonać i oznakować do 31 lipca 2016 r. stanowisko czerpania wody. Nadleśnictwo pismem z 29 lipca 2016 r. poinformowało o wykonaniu nakazu, co potwierdziła kontrola Komendy z 25 maja 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 22-38, 54-100, 136-141, 144-145)

Zgodnie z wymogami § 13 ust. 1 pkt 1 i ust 2 oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia ws. czynności kontrolno-rozpoznawczych, Komenda gromadziła wyniki przeprowadzonych czynności kontrolno-rozpoznawczych w formie zestawień określonych załącznikami nr 1 i 2 do wymienionego rozporządzenia. Wyniki kontroli za poszczególne półrocza lat 2016–2018 (I półrocze) terminowo przekazano do Komendy Wojewódzkiej PSP w Białymstoku. Przedstawiono w nich rzetelne dane dotyczące liczby przeprowadzonych kontroli w nadleśnictwach (po osiem w pierwszych półroczach każdego roku) i wydanych decyzjach administracyjnych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami (jedna w I półroczu 2016 roku). Nierzetelnie wykazano natomiast dane o liczbie obiektów z nieprawidłowościami stwierdzonymi w pierwszych półroczach lat 2016–2017 oraz o liczbie skontrolowanych obiektów (leśnictwach) w I półroczu 2018 roku, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „*Ustalone nieprawidłowości*”.

(dowód: akta kontroli str. 54-57, 101-121)

⁶ Dz. U. Nr 109, poz. 719.

⁷ Dz. U. Nr 58, poz. 405, ze zm.

⁸ Dz. U. Nr 109, poz. 719.

3. Inne formy działania Komendy w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych w lasach

W latach 2016–2018 (do 30 czerwca) w Jednostkach Ratowniczo Gaśniczych Komendy w ramach doskonalenia zawodowego przeprowadzono 58 szkoleń teoretycznych, związanych z taktyką gaszenia pożarów w lasach. Komenda uczestniczyła też w trzech ćwiczeniach praktycznych zorganizowanych w lasach przez Komendę Wojewódzką PSP w Białymstoku. Celem głównym tych ćwiczeń było praktyczne sprawdzenie przygotowania oraz doskonalenie działań ratowniczo-gaśniczych podczas pożarów wielkoobszarowych na terenie kompleksu leśnego. Celami szczegółowymi ćwiczeń była m.in. ocena stanu leśnej infrastruktury przeciwpożarowej oraz praktyczne sprawdzenie: przygotowania sprzętu do prowadzenia działań na terenach leśnych; możliwości podawania wody na duże odległości; możliwości budowy stanowisk zaopatrzenia wodnego podczas pożarów lasu.

(dowód: akta kontroli str. 3, 122-129)

W latach 2016–2018 (do 30 czerwca) Komenda w zakresie ochrony przeciwpożarowej trzykrotnie opiniowała możliwość organizacji obozów harcerskich w lasach Nadleśnictwa Waliły, Dojlidy i Żednia. Na prośbę Nadleśnictwa Supraśl zaopiniowała też projekt punktu czerpania wody przy projektowanym zbiorniku wodnym w leśnictwie Sokółda. W tym samym czasie Komenda nie przeprowadzała kontroli w zakresie przejezdności dróg gminnych i powiatowych w kompleksach leśnych oraz oddzielnych kontroli w zakresie utrzymania pasów pożarowych wzdłuż linii kolejowych. Zastępca Komendanta Miejskiego wyjaśnił, że: „spośród działań związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów poza czynnościami kontrolno-rozpoznawczymi i ćwiczeniami należy wymienić szkolenie z doskonalenia czytania map obszarów leśnych przeprowadzone dla funkcjonariuszy tutaj Komendy, pogadanki i prelekcje z dziećmi, młodzieżą i kadrą w obiektach wypoczynku dzieci i młodzieży znajdujących się na terenach leśnych.” Dodał, że: „kontrola w zakresie przejezdności dróg gminnych i powiatowych w kompleksach leśnych realizowana jest przez każdą Jednostkę Ratowniczo Gaśniczą Komendy w ramach operacyjnego rozpoznania terenu działania danej jednostki. (...) Nie odnotowano nieprawidłowości (...) w zakresie przejezdności dróg gminnych i powiatowych w kompleksach leśnych (...). Ponadto Komenda reaguje w ramach posiadanych kompetencji, na każde zgłoszenie dotyczące problemu z trudnościami dotyczącymi przejezdności dróg gminnych i powiatowych w kompleksach leśnych. Oddzielne kontrole dotyczące utrzymania pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych były przeprowadzane przez tutaj Komendę przed 2016 rokiem i związane były z brakiem wykonania ww. pasów. Zakończenie wszczętego postępowania administracyjnego i egzekucyjnego, doprowadziło do wyegzekwowania wykonania pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych. W latach 2016–2018 w protokołach z czynności kontrolno-rozpoznawczych został ujęty stan opisywanych pasów przeciwpożarowych – nie stwierdzono nieprawidłowości, co w konsekwencji nie wymuszało przeprowadzenia oddzielnych kontroli.” (dowód: akta kontroli str. 3-7, 130-141, 144-166)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Komendy w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Roczne plany czynności kontrolno-rozpoznawczych Komendy na lata 2016–2018 zatwierdzono kolejno 21 stycznia 2016 r., 26 stycznia 2017 r. oraz 31 stycznia 2018 r., mimo że zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia ws. czynności kontrolno-rozpoznawczych, roczny plan czynności sporządza komendant powiatowy (miejski) PSP do końca roku poprzedzającego rok objęty planem. Ponadto plany nie zawierały zakresu czynności kontrolno-rozpoznawczych, tj. elementu wymienionego w § 2 ust. 2 ww. rozporządzenia. Dodatkowo plany na lata 2017–2018 nie zostały sporządzone wg wzoru określonego w Metodyce prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych⁹. Zastępca Komendanta Miejskiego wyjaśnił, że: „zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia ws. czynności kontrolno-rozpoznawczych, roczny plan czynności sporządza się na podstawie analizy stanu bezpieczeństwa powiatu (miasta na prawach powiatu) w zakresie ochrony

⁹ W piśmie z 22 lutego 2017 r., skierowanym do komendantów powiatowych i miejskich PSP z województwa podlaskiego, Podlaski Komendant Wojewódzki PSP nakazał zastąpić istniejące plany czynności kontrolno-rozpoznawczych na 2017 rok planami wg wzoru określonego w Metodyce prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych.

przeciwpożarowej. Wymieniona analiza wykonywana jest za okres całego roku poprzedzającego rok, na który sporządzany jest plan. Tylko całościowe ujęcie danego roku umożliwi rzetelne wskazanie, które z obiektów wymagają kontroli w roku kolejnym. Z tego też względu (o dokonaną pełną analizę stanu bezpieczeństwa) wykonywane były w latach 2016–2018 roczne plany czynności kontrolno-rozpoznawczych, zatwierdzone kolejno 21 stycznia 2016 roku, 26 stycznia 2017 roku oraz 31 stycznia 2018 roku.”
Dodał, że: „brak ujęcia zakresu czynności (...) w rocznym planie czynności kontrolno-rozpoznawczych oraz niedostosowanie go do wzoru określonego w Metodycy prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych wynikało z błędu popełnionego przez osobę odpowiedzialną za sporządzenie harmonogramu. Jednocześnie pragnę wskazać, iż zakres kontroli każdorazowo zostaje ujęty w upoważnieniu do przeprowadzenia czynności.”
(dowód: akta kontroli str. 21-53, 136-141)

2. Komenda nierzetelnie sporządziła trzy (z pięciu) zestawienia o wynikach kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, tj. za I półrocze 2016 roku, I półrocze 2017 roku oraz I półrocze 2018 roku. W sprawozdaniu za I półrocze 2018 roku błędnie podano liczbę skontrolowanych obiektów (leśnictw) w lasach, tj. 76 zamiast 71. Natomiast w sprawozdaniach za I półrocza lat 2016 i 2017 wykazano odpowiednio osiem i cztery źródła wody dla celów przeciwpożarowych ze stwierdzonymi nieprawidłowościami oraz osiem i cztery dojazdy pożarowe z nieprawidłowościami, mimo że z protokołów czynności kontrolno-rozpoznawczych Komendy z lat 2016–2018 (I półrocze) wynika, że nieprawidłowości stwierdzono jedynie w 2016 roku w Nadleśnictwie Czarna Białostocka. Dotyczyły one braku wyznaczonego i oznakowanego jednego stanowiska czerpania wody dla celów przeciwpożarowych. Zastępca Komendanta Miejskiego wyjaśnił, że: „w odniesieniu do rozbieżności w 2018 roku pomiędzy liczbą obiektów wskazywaną w zestawieniu, a protokołami z czynności kontrolno-rozpoznawczych błąd wystąpił z omyłki pisarskiej.” Dodał, że: „w sprawozdaniu z kontroli za I półrocze 2016 roku wykazano 16 nieprawidłowości w 8 obiektach (w każdym z nadleśnictw po 2 nieprawidłowości), a w sprawozdaniu za I półrocze 2017 roku 8 nieprawidłowości w 8 obiektach (w każdym z nadleśnictw po jednej nieprawidłowości). W latach 2016–2017 w protokołach z czynności kontrolno-rozpoznawczych nie wykazano nieprawidłowości, a ich ujęcie w półrocznym zestawieniu było pomyłką pisarską sporządzającego zestawienie.”
(dowód: akta kontroli str. 54-121, 136-141)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższą ocenę wynikającą z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁰, wnosi o:

1. Prawidłowe i terminowe sporządzanie rocznych planów czynności kontrolno-rozpoznawczych.
2. Rzetelne sporządzanie zestawień o wynikach kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

¹⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 524, ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, 12 października 2018 r.

Kontroler:
Marcin Kiersnowski
specjalista kontroli państwowej

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Robert Skwarko